

Večernik

»JUTRA«

Leto II. (IX.), štev. 14

Maribor, sreda 18. januarja 1928

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri
Račun pri poštom št. 200, v Ljubljani št. 14.400
Večja mesečno, prejeman v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom po 12 Din

Telefon:
Uredn. 440 Uprava 455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13
Ogledi po tarifu
Oglaševanje tuji oglaševalski oddelki »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Otvoritev vladne krize

DEMISIJA TRGOVINSKEGA MINISTRA DR. SPAHA RADI NELOJALNEGA POSTOPANJA RADIKALOV V DAVČNEM ODBORU. — SESTANEK MED DAVIDOVIČEM, PRIBIČEVIČEM IN JOVANOVIČEM. DAVIDOVIČ ŽE PRIČEL S SVOJO AKCIJO ZA KONCENTRACIJO DEMOKRATSKIH ELEMENTOV.

BEOGRAD, 18. januarja. Notranje-politična situacija je v znamenju mrzlične nervoznosti. Tišina, ki je nastala po demokratskem kongresu, še povečuje napetost. Splošno sicer prevladuje prepričanje, da je Vukičević režim že v krizi, toda nihče ne ve, kako se bodo razvijali dogodki dalje. Demokratski ministri izjavljajo, da za enkrat še ni povoda za njihovo demisijo, toda položaj se lahko izpremeni vsak trenutek. Vse je pač odvisno od tega, kake taktike se bo sedaj poslužil Ljuba Davidović, ki je dobil soglasno zaupnico kongresa, da izvrši njegove sklepe.

Ljuba Davidović sam se je zakril s pajčolanom molčečnosti in čaka. Očividno hoče še počakati na rezultate skupne seje samostojno-demokratskih in radičevskih poslancev ter velikega manifestacijskega zborovanja kmečko-demokratske koalicije, ki se bosta vršila v soboto in nedeljo v Zagrebu, nakar bo pričel takoj s svojo akcijo. Demokratski politični krogi so trdno uverjeni, da se bodo že najbližji dogodki razvijali v smeri krize sedanjega režima. Da bi se mogla sedanja vlada dalje držati, sploh nihče ne veruje, ker bodo demokratski prej ali slej nastopili z zahtevami, ki jih Velja Vukičević ne bo mogel sprejeti.

Vukičević napenja vse sile, da bi rešil vlado vsaj do sprejetja proračuna in grozi demokratom, da jih nadomesti v vladi z zastopniki kmečko-demokratske koalicije. Toda vse to so le spletke, ki pa ne najdejo nobene odmeva. Davidović ima namreč od voditeljev kmečko-demokratske koalicije zanesljive garancije, ki izključujejo vsako zahrbtnost proti njegovim intencijam. Najbližja Davidovičeva okolica zatrjuje, da bodo demokratski ravno proračunsko razpravo porabili, da izsilijo udeležitev svojih zahtev. Davidović bo pri tej priliki predlagal sestavitve koncentracijske vlade in formuliral svojo zahtevo kot conditio sine qua non za sodelovanje demokratske stranke v vladi.

Ni pa izključeno, da se bodo dogodki razvijali še hitreje in da bo Velja Vukičević poprek, kakor sam misli, prisiljen, da poda demisijo celokupne vlade in tako omogoči razčiščenje sli-no zamotanega in že naravnost ne- vzdržnega položaja.

BEOGRAD, 18. januarja. Incident, ki se je pripetil včeraj v odboru za izdelavo davčnega zakona, ni imel za posledico samo eksodus opozicije iz odbora, temveč tudi delno krizo vlade, ker se je smatral trgovinski minister in namestnik finančnega ministra, dr. Spaho, prisiljenega, da je podal danes svojo demisijo.

Incident sam se je razvil sledeče: Pri nadaljevanju davčne razprave je prišlo do srditega prerekanja med demokratski in radikali, ki se je še povečalo, ko se je radikalni poslanec Ilija Mihajlovič, ozlovoljen nad postopanjem predsednika odbora dr. Šečerova (dem.), pridružil opoziciji. Mihajlovič je kratek ali izjavil, da nikakor ne more prevzeti odgovornosti za to,

da se tako važna poglavja, kakor je n. pr. zemljiški davek, sprelemajo en bloc, mesto da bi se o njih vršila podrobna razprava. Ko je dr. Šečerov pobijal njegova izvajanja, je bil pri glasovanju sprejet zakon z glasovi demokratov, muslimanov in SLS proti glasovom radikalov.

Napetost je dosegla kmalu vrhunec. Odbor je moral namreč izvoliti poročevalca večine. O tem vprašanju se je razvil srdit prepir med radikali. Odborov načelnik dr. Šečerov je predlagal kot poročevalca večine radikala dr. Gjura Jankovića. Proti temu je nastopil demokratski poslanec dr. Gjoka Popović, češ da nikakor ne gre, da bi postal poročevalec večine človek, ki je v specialni razpravi odbora glasoval proti najvažnejšim poglavjem novega zakona. Radikali so nato ogorčeni zapustili sejo, demokratski pa so s pomočjo muslimanov izvolili za poročevalca večine v skupščini poslanca dr. Kulovca.

Namestnik finančnega ministra dr. Spaho se je zapletel kasneje v srdit spor z radikali, katerim je očital, da so hoteli onemogočiti davčno zakonodajo. Istočasno je izjavil, da ne more iti preko teh dogodkov in da je vsled tega prisiljen, da poda ostavko.

In res je dr. Spaho danes, ob 12.14 posetil ministrskega predsednika Vukičevića in mu izročil pri tej priliki svojo demisijsko prošnjo.

Muslimanski poslanec dr. Šefkija Behmen je izjavil Vašemu poročevalcu, da dr. Spaho ni mogel ravnati drugače, v vladnih krogih pa zagotavljajo, da se bo že našel način, da se razburkani valovi zonet pomirijo.

Kakor zagotavljajo demokratski in opozicijski krogi, je smatrati demisijo trgovinskega ministra dr. Spaha kot otvoritev krize celokupne Vukičevićeve vlade.

BEOGRAD, 18. januarja. Na poziv šefa demokratske stranke Ljube Davidovića, se je vršila danes konferenca med Davidovičem, Pribičevićem in vodjo zemljinradnikov Joco Jovanovičem, kateri je prisostvoval tudi demokratski poslanec Milan Grol. Po konferenci je izjavil Pribičević, da se je razpravljalo predvsem o položaju, ki je nastal na demokratskem kongresu, odklonil pa je vsako podrobno pojasnilo. In sklepe, Pribičević odnositelj jutri v Zagreb, da obvesti Radić o sklepih in drugih dogodkih na tej konferenci. V istem smislu se je izrazil tudi posl. Grol, ki je pripomnil, da je Davidović že pričel pripravljati v smislu noblastila stranknega kongresa koncentracijo demokratskih elementov. Davidović je prepričan, da je sedanja položaj zrel za koncentracijsko vlado. Poznaval se bo tudi z radikali, da sondira teren za tako vlado.

Zdravstveno stanje kraljice

BEOGRAD, 18. januarja. Mesto je v pričakovanju radostnega dogodka v kraljevi hiši. Po izjavah zdravnikov se je porod zakasnil, kar je popolnoma normalen in pogost pojav. Radostni dogodek se pričakuje v najkrajšem času.

Kdo je poklican rešiti mariborsko gledališče

Uprava nar. gledališča v Ljubljani je priobčila v št. 7 svojega »Gledališkega lista« članek: Položaj Nar. gledališča v Ljubljani z nastopom novega budžeta v letu 1928-9. Prav malo je verjetno, da dobe mnogi Mariborčani ta list v roke, še manj verjetno pa, da prečitajo ta članek. In vendar je v njem marsikaj, kar je dobro, da se ve tudi v Mariboru, ker se bo potem morda dvignilo razumevanje in zanimanje poklicanih krogov za potrebe marib. gledališča, ki je ravno zdaj zopet radi 60% zmanjšanja državne subvencije brez lastne krivde v največji ne- priliki in nesigurnosti za svoj nadaljni

obstoj. Mariborsko gledališče ima za polovico manjši personal kot ljubljansko — ki igra v dveh poslopijih — pa bi moralo imeti torej tudi polovico ljubljanske subvencije, ako hoče, da je na dostojni umetniški višini in da odgovarja razvijenim zahtevam mariborske publike. Poglejmo, kako stoje stvari v resnici:

Po gori imenovanem članku ima ljubljansko gledališče v tekočem budžetskem letu dohodke, razvidne iz stolpca I. sledeče tabele, mariborsko pa one v stolpcu II.

	I		II	
	Budžet 1927-8.		Budžet 1928-9	
	Ljubljana	Maribor	Ljubljana	Maribor
Drž. dotacija 1927-8.	5.908.586.	720.000.-	4.740.000	320.000.-
Naknadni kredit, ki je še potreben	250.000.-	—		
Dohodki	300.000 ¹⁾	550.000.-	1.300.000	550.000
Mestna subvencija a) za osebne izdatke, b) za poslopje	200.000.-	100.000.-		
	300.000.-	115.000.-		
Oblastna subvencija	420.000.-	50.000.-		
Skupaj	7.378.586.	1535.000.-		

¹⁾ Pravzaprav 1.300.000.—, ali en milijon je moralo ljubljansko gledališče vrniti državi, tako da je zadržalo samo 300 tisoč.

Iz te tabele se razvidi, da je ljubljansko gledališče moglo zasnovati svoje gospodarstvo na skoro 5 krat tako široki bazi kot mariborsko. Gori smo ugotovili, da bi moralo biti to razmerje pravzaprav v relaciji 1 : 2. Bodimo skromni in priznajmo ljubljanskemu gledališču prednost, ker je centralno, prestolniško, ki ima tudi reprezentativne dolžnosti, mariborsko pa samo oblastno, provincijalno in zadovoljimo se z relacijo 1 : 3. Ali še vedno ostanemo pri sedanjem stanju stvari daleč za resničnim razmerjem, ki je danes 1 : 5.

Se mnogo huje pa postane to nesorazmerje z novim budžetom 1928-9., po katerem dobi Ljubljana sicer za več kot milijon manj dotacije, katerega je moral dozdaj oddajati državi, tako da je prikrajšana le za 3% (od 5.908.586 pada na 5.740.000). A Maribor? Temu se je na drž. subvencija zmanjšala od 720.000 na 320.000, torej kar za 60%! Če ostanejo ostale subvencije (mestna in oblastna) na sedanjih višinih, znači to razmerje 1 : 6½ med Ljubljano in Mariborom.

Ali ni potem zares čudno, če imamo v Mariboru danes neprimerno boljšo opereto kot v Ljubljani (sploh je danes marib. opereta najboljša v državi). Naša drama se kljub slučajem boleznih tako konsolidira, da ni izključeno, da doseže v doglednem času nivo ljubljanske drame. In naša opera? Nimamo denarja, da si držimo člane à la Betetto, ali imamo sambl, od katerega je že več članov želo i v Ljubljani i v Zagrebu mnogo priznanja. Pač pa so vse naše operne predstave tako solidne, da lahko v tem pogledu služijo za vzgled mnogim predstavam na centralnih gledališčih.

Brez dvoma stojimo danes sredi najboljše sezone v Mariboru po prevratu. Če bi ostala sedanja subvencija, je več kot gotovo, da bi se v bodoče umetniški nivo našega gledališča še dvignil. Ali ni nam usojerjo! Kruha sekira, s katero je zadal novi drž. budžet marib. gledališča

vkjub temu vrlo soliden in dober an-tako strašen udarec, mu grozi vzeti življenje, če se ne bodo našli drugi faktorji, kateri bi bili pripravljeni popraviti to krivico. Ali ne bi bila večna škoda, uničiti tako lepo cvetoč zavod, in to radi nerazumevanja kompetentnih činiteljev?! Nismo Ljubljani nevoščljivi: naj zadrži, kar ima in kar nujno rabi za svoje sodelovanje! Ali tudi Mariboru je treba dati ono kar rabi in kar mu gre!

Gornja tabela nam daje kašpot: če lahko da ljubljansko mesto svojem gledališču (ki prejema od države 15 krat večjo subvencijo od mariborskega) pol milijona, ljubljanska oblast pa 420.000.—, ali je potem prav, če da marib. mesto samo 215.000.—, marib. oblast pa tudi le jedva 50.000.—? Posebno, ker so finančne razmere v Ljubljani skoro iste, v ljubljanski oblasti pa prav iste kot v Mariboru.

Lastniki motornih vozil

v Mariboru se pozivajo, da se zglase najkasneje do konca tega meseca na policijskem komisarijatu, da dvignejo prijave, na podlagi katerih jim bodo dodeljene nove evidenčne tablice.

Izredni občni zbor Jugoslovenskega šumarskega udruženja

sklican za 22. in 23. januarja v Beogradu, je odgođen na negotov čas radi tehničnih zaprek. Uprava J. S. U.

Kabaret „Evropa“

nudi od 16. januarja velen mesten spored. V nedeljo dne 22. januarja popoldne

družinska predstava!

Oskrba sirot v mariborskem dečjem domu v letu 1927

V državnem dečjem domu v Strassmayerjevi ulici v Mariboru, ki je edini sirotinski bodisi državni ali privatni zavod v naši oblasti, ki šteje nad 600.000 prebivalcev, je bilo tekom leta 1927 oskrbovanih za daljšo ali krajšo dobo ravno 100 otrok in sicer 64 dečkov in 34 deklic. Ob pričetku preteklega leta je bilo v zavodu 36 otrok in sicer 23 dečkov in 13 deklic, med letom je bilo sprejetih 43 dečkov in 21 deklic, tako da je bilo v cellem letu oskrbovanih 66 dečkov in 34 deklic in sicer iz sledečih vzrokov:

Radi popolne osirotelosti 25 otrok, iz inozemstva repatriiranih (največ sirote po naših rojstvih v industrijskih centrih na Zg. Štajerskem) 8 sirot, radi oddaje starišev v zapor 4 otroci, radi službene zaposlenosti in odsotnosti udov in nezakonskih mater 39 otrok, radi zanemarjenosti od svojcev 1 otrok, radi postopanja in tatvine 7 otrok in radi velikega siromaštva svojcev 8 otrok. Po sirotinstvu je bilo 25 sirot po očetu in materi, 25 sirot po očetu, 8 sirot po materi, 30 nezakonskih otrok, 1 otrok sodno ločenih starišev in 10 še živečih starišev. Popolnoma brezplačno je bilo oskrbovanih 16 otrok, delno oskrbnino se je prispevalo za 64 otrok in celotne oskrbne stroške se je povrnilo za 20 otrok. V oskrbo otroka se je upoštevalo poleg ležišča in hrane vso potrebno obleko, perilo, obutev, šolske in druge potrebščine, zdravniško in bolniško oskrbo ter potrebno nadzorstvo in pomoč za pripravo šolskih doživnosti. Osnovno šolo je obiskovalo 58 otrok, meščansko 20, srednjo 7, obrti se je učilo 5 otrok, za domača in hišna dela

se je pripravljalo 5 in brez opravila je bilo 5 otrok.

Tekom leta je bilo odpuščenih 59 otrok med temi 36 dečkov in 23 deklic in sicer: V domovinsko občino ali k svojem 18 otrok, k rednikom na deželo 1, v uk obrtnikom in popolno oskrbo 2 otroka, radi boleznij je bil odpuščen 1 otrok, v bolnico so bili oddani 3, v drug zavod se je poslalo 1 otroka in za dobo šolskih počitnic je odšlo iz zavoda 32 otrok. Izmed v domovinsko občino poslanih sta bila odposlana dva v invalidski dom v Parizu, ker se jima je priznalo francosko državljanstvo. Tam so jima nadalje izsiedili starega očeta in neko teto. Dva otroka sta bila poslana v Brooklyn v Ameriko k očetu.

Vsi ti otroci se prav radi spominjajo v Mariboru preživetih let in pridno dopisujejo iz svoje daljne domovine svojim predstojnikom in prijateljem v Mariboru.

Za dobo šolskih počitnic se je priključilo 9 slabotnih otrok raznim počitniškim ferijalnim kolonijam na morju, kjer so si isti prav dobro opomogli. V cellem letu se je oddalo 15.184 dnevnih porcij, povprečno dnevno 42. Zavod se je vzdrževal z dotacijo ministrstva socijalne politike, ki je znašala celoletno Din 197.000 in ni zadostovala. Zato se je moralo prispevati k vzdrževanju otrok tudi iz privatne strani največ od domovinskih občin in sorodnikov.

Kakor je bilo že javljeno, preide zavod s 1. januarjem pod upravo mariborskega oblastnega odbora, kar bo imelo za razvoj tega prepotrebnege zavoda vsekako ugodne posledice.

Slovenjebistriška kronika

Slov. Bistrica, 17. januarja.

Divjačina béži, kajti preti ti velika nevarnost! Dne 14. t. m. je bilo namreč ustanovljeno lovsko društvo, ali, kakor mu pravijo »Jagdverein«. V odboru je tudi odvetnik, kar je pač menda najboljši dokaz, drage živalice, kako ogrožen je vaš obstoj. A to še ni vse! V odboru je tudi gospod, ki dela testamente. Ta bo ob sklepu vašega življenja napisal poslednjo voljo, ki pa bo z vašo željo v najhujšem nasprotju, ker bo upoštevana le želja družbe in boste po 24 urnem pacanju izpremenjeni v dobro večerjo. Ironija pri vsem tem pa je še, da je v odboru gostilničar, ki bo ob vaši posmrtnici oskrbel kapljico, njegova gospa soproga, ki je znana kot dobra kuharica, pa bo poskrbela za dostojen pogreb vaših zemskih ostankov.

Da vas na vse pripravim, vam povem še to, da se je ustanovilo industrijsko podjetje, ki bo izdelovalo puške iz bezgovih palic. Najeli so tudi že strokovnjake, ki bodo žvečili papir za smrtonosne izstrelke. Za prihodnjo »jago« se dalje najeli več »trajbarjev«, kakor jih je bilo zaposlenih pri zadnjih občinskih volitvah.

Godile se vam bodo torej vnebovpijoče krivice. Pa proti njim ni za vas pomoči, kajti odvetnik je na strani družbe in sigurno je, da bo iz vaših krivic izcimil svoje pravice. Razveseljivo je le to, da je eden izmed družabnikov izjavil, da pristopi k družbi le tedaj, če se bodo »jagale« tudi punce.

Kako previdno ravna družba, da je v odboru tudi zastopnik zdravniške vede, ki je prevzel nalogo, da odstrani zgrešene izstrelke iz vaših najhujših sovražnikov »trajbarjev«.

Vendar živalice! Ni se vam treba bati in obupati, kajti v družbi je dosti takih, katerim ni znano, če izleti strel iz puške od spredaj ali pa od zadaj.

Sancte Huberte, tebe kot patrona jagrov tudi pomilujem, ker boš moral pri marsikateri »trajbariji« prevzeti vlogo tvojega tovariša sv. Urha.

V našem mestu je v tej zimi marsikaj zmrznilo. Razen nekaterih propadlih kandidatov je zmrznila tudi magistratna ura. Hindenburg pravi, da zato, ker je proračun občine višji, kakor pa ura v stolpu. Drugi zopet čebljajo, da novi odbor še

nima toliko vročine, da bi ogrel zamrznjene »cajarje«. Upati pa je, da se bo tudi ta ura prilagodila novemu režimu in da se ne bo plašila konkurence farne ure.

Čudapolna so pota življenja. Preje je nekdo kadič »Savo«, kot kandidat je poskušal »Zeto«, po izvolitvi kadi debelo trabuko.

Promet v našem mestu narašča. Metlika kupuje prašča in sicer takega, ki bi mu dal več masti kakor je sam težak. — Dorn si je nabavil moderne galoše, t. zv. Siebenmeilentiefel. Hotel Beograd je pričel flikati razne razpoke itd. Živijo uapredeki!

Gospod urednik! Da mislimo tudi na vas, dokazuje gospodična Ida, ki vam pošilja vijolico, ki jo je utrgala dne 15. t. m. na prostem kot prvo oznanjevalko spomladi.

Mariborsko gledališče

REPERTOAR:

Sreda, 18. januarja. Zaprt.

Četrtek, 19. januarja ob 20. uri »Živjotatovi« ab. D. Kuponi.

Petek, 20. januarja. Zaprt.

Gostovanje ge. Mitrovičeve v marib. gledališču. V krasni Verdijevi operi »Ples v maskah«, katere premijera bo menda že to soboto, nastopi zopet po daljšem času kot gost naša bivša članica, sedaj primadona ljubljanske opere ga. Ančica Mitrovičeva.

Dijaška predstava »Kar hočete«, ki ji bila projektirana v mariborskem gledališču v petek, 20. jan. popoldne, se zaradi nenadnih zaprek odgodi na poznejši čas.

Najstarejši avtomobil

ima v aktivni službi nedvomno župnik neznatne severofrancoske občine Saint Leonard, čestiti gospod Gavois. Kupil je avto v času, ko so se ta moderna vozila prvič pojavila v praktičnem življenju, to je bilo l. 1891. Ta danes velečastiti vehikel je znamke Panhard z motorjem 1 HP in je stal 1800 frankov. Nešteto krat je gospod župnik že razdeljal svojo »kočijo« in jo zopet lastnoročno zložil ter se že 40 let vozi s to ropotajočo škatlo, ki teče še na železnih kolesih brez pnevmatike, po svoji miroljubni fari...

Spominjajte se CMD

Mariborski in dnevni drobiž

Novinarski klub.

Jutri, četrtek, ob 18. uri se bo vršila v Grajski kleti klubova seja.

Zanimivo priznanje.

Današnja »Delavska Politika«, organ socijalistične stranke, objavlja v članku o županski volitvi v Mariboru sledeče zanimivo priznanje, katero je vredno registrirati: »Kjes je sicer, da so se demokrati po volitvah parkrat obrnili na nas, toda naše stališče smo jim uljudno in odločno sporočili ter jih pri tej priliki pibnovno opozorili, da smo razredna stranka, ki ne more paktirati s kapitalističnimi strankami«. Socijalisti torej odkrito priznavajo, da so se sami izločili iz uprave mestne občine. Tembolj čuden se nam zdi zato v istem članku očitki na naslov demokratov, češ da so le oni s svojo pasivnostjo onemogocili izvolitev socijalista Erzena v mestni svet. Socijalisti so se očitno skregali z logiko. Na eni strani odklanjajo vsako naktiranje z demokrati, češ da so »kapitalistična« stranka, na drugi strani pa se postavljajo na stališče, da bi demokrati morali glasovati za nje. Kakor hitro so se demokrati odločili, da omogočijo pozitivno delo v mestni občini, je bilo njihovo stališče jasno, ker so se socijalisti po lastni izjavi odločili za opozicijo.

Bogojavljenje.

Jutri, v četrtek 9. t. m. slavijo naši pravoslavni someščani velik praznik »Bogojavljenje«. Po službi božji v pravoslavni kapeli krene iz Trstenjakove ulice ob 10. dop. cerkvena povorka (litija) po Aleksandrovi cesti in Gosposki ulici na Glavni trg, kjer izvrši višji vojaški svečenik prota g. Trbojevič blagoslovljenje vode ob prisotnosti predstavnikov civilnih in vojaških oblastev in asistenci častne čete z vojaško muziko.

Ljudska univerza v Mariboru.

V petek, dne 20. januarja, ob 8. zvečer predava starosta gozdovniškega pokreta g. Kravos iz Ljubljane o »Gozdovništvu«, o zgodovinskem razvoju in njegovih pojavih širom sveta, posebno v naši domovini, s pomočjo mnogih lepih skript. slik. V pondeljek, 23. januarja, proslava 50-letnice našega prvega pisatelja Otona Župančiča skupno z narodnim gledališčem. Uvodno predavanje ima g. prof. J. Glaser. — Uvede se brezplačni strokovni tečaj »Slovenščina za Slovence«, ki ga bo vodil g. prof. dr. Maks Kovačič. Gospod profesor bo opozarjal na podlagi praktičnih vzgledov napake, ki se delajo v javnem življenju, po časopisih itd. Pričetek tečaja je 1. februarja. Prijave je nasloviti na Ljudsko univerzo v Mariboru.

Veliko protestno zborovanje

Organizirajo železničarske strokovne organizacije za jutri zvečer v dvorani Univerze. Razpravljalo se bo o vprašanju železniškega skladišča in o osnutku pravilnika. Poročal bo funkcionar strokovne organizacije g. Stanko iz Ljubljane.

Inž. Thunold Torleif Hanssen, svetovnoznani graditelj skakalnic, prispe jutri ob 15. iz Ljubljane in bo imel ob 20. uri v kinu »Apolo« predavanje o smučarstvu na Norveškem. Predavanje bo spremljal trodelni film z velezanimivimi pokrajinskimi slikami iz domovine smučarstva. Mariborska podružnica SPD, pod čije okriljem bo predaval g. inž. Hanssen, vabi občinstvo, tako zimske sportnike, kakor vse ostale ljubitelje narave na smučarski večer. Vstopnice pri gg. Brišnikovi in Höferju.

Trgovski ples.

Govorica, da je »Trgovski ples« preložen, je popolnoma brez podlage. Priprave so v teku in se bo vršil ples, za katerega vlada v mestu in okolici veliko zanimanje, nepreklicno prihodnjo soboto, dne 21. t. m. — Obenem se opozarja, da se dobe vstopnice v predprodaji pri tvrdkah V. Weixl, Franjo Majer ter Pinter & Lenard v trgovini Michelitsch Gosposka ulica in v gremijalni pisarni. Ker ima prireditelj dobrodelen namen, se eventualna preplačila hvaležno sprejemajo. — Trgovski nameščenci dobe vstopnice po znižani ceni v pisarni trgovskega gremija.

Samomor radi žalosti.

Včeraj ob petih popoldne si je vzel življenje upokojeni mehanik mariborske železniške delavnice Anton Kirschner. Mož je bil star 69 let in je bil od smrti svoje žene — že poldrugo leto silno potr. Bil je pri svojem sinu, ki je šofer v železniški delavnici. Stari Kirschner je bil včeraj popoldne sam doma in to priliko je izrabil za beg iz žalostnega življenja. Snaha ga je našla obešenega in takoj poklicani najbližji zdravnik je ugotovil smrt ter odredil prevoz trupla v mrtvašnico.

Smrtna nesreča starega delavca.

Florijan Vabič, 61 letni delavec pri Grizoldu na Smolniku, je postal včeraj žrtev težkega in nevarnega dela. V visokoležečem gozdu so pobirali drevje in je na Vabiča padel velik plošč s tako silo, da mu je popolnoma zdrobil levo nogo. Ponesrečenca so proti večeru pripeljali v bolnico, kjer so se takoj pripravili na operacijo. Do nje pa ni prišlo, ker se je videlo, da so nesrečnemu možu ure štete. Vso noč se je boril s smrtjo, danes zjutraj je pa izdihnil.

»Hotel Graf« — tudi zdravilišče umobolnih.

Na Pristanu so imeli včeraj popoldne zanimivo dogodivščino, ki je izzvala v bližnji okolici pravcato senzacijo. Že ob 8. dopoldne je prišel v gostilno S. dnevnica France K. in polagoma naročal žganje. Popil je 8 kozarcev dvakrat žganega in se okrepčal s klobaso. Poskrbel si je tudi za žensko družbo. Ko je prisledla njegova Marička, sta naročila še pol litra vina in sira s svežimi žemljami. Nato je Marička odšla, dočim se je France naslonil na mizo in zaspal v gorki gostilniški sobi. Sredi popoldneva je gostilničarka zbudila vztrajnega gosta, ki se je pa takoj močno razburil in pričel razsajati. Zgrabil je 2 mefra dolgo mizo in jo razbil na komade, dočim je mizni prt zgrizel in ga med zobmi raztrgal v cunje. Gostilničarka in otroci so se razbežali in prosili policijo pomoči. Toda prvi stražnik ni utegnil napraviti miru, kajti France se mu je blazno upiral. Pomagala sta mu še dva možka, toda tudi njuna pomoč ni mogla ukrotiti razjarjenega dnevnica. Telefonično so pozvali rešilni oddelek in zahtevali policijsko asistenco. Osem ljudi je jedva premagalo bojevitega pijanca, o katerem so domnevali, da je zblaznel. Gasilci so ga povezali z vrmi in ga odpeljali v bolnico, ki pa ga je vrnila policiji, kjer ga je pregledal policijski zdravnik in ugotovil, da je podivjani France samo pijan in da je razsajal samo iz zlobe. V policijskih zaporih ga je umobolnost docela minila.

Policijski drobiž.

Od torca na sredo je bila aretirana samo ena oseba, dočim je bilo vloženih 13 prijav radi različnih prestopkov lažjega značaja. — Marku L. je z dvorišča pobegnil konj in so ga pasanti ustavili na Aleksandrovi cesti. Ko je stražnik Marka opozoril, da ima čuvati konja tudi na dvorišču, se je možak pričel razburjati in žalil stranžnika, radi česar bo imel opraviti s sodiščem. — Neznani storilec je ukradel Josipu Gobcu zimsko suknjo iz stanovanja v Radvanju. — O polnoči je sinoči udaril Filip L. brez poviada peka Jožefa B., ki je preko Glavnega trga odhajal proti domu. Udarec je bil tako močan, da je napadenec rabil zdravniško pomoč, dočim je napadalcu zdravilo predpisala policija.

Občni zbor Vinarskega društva v Mariboru

se bo vršil dne 26. januarja ob 10.30 dop. na srednji vinarski in sadijski šoli v Mariboru z običajnim dnevnim redom. Polovična vožnja po železnicah je dovoljena. Vozni listek z mokrim žigom odhodne postaje se v Mariboru ne odda, ker služi na podlagi legitimacije Vinarskega društva tudi za povratek.

Sokol v Studencih

ima svoj redni občni zbor z običajnim dnevnim redom v nedeljo, dne 22. t. m. ob 15. v svojem domu v Studencih. Udeležba za vse brate in sestre obvezna! Zdravo! Odbor.

Zoper nahod in prehlad

ni potrebno uporabljati razna zdravila, pač pa nepremočljive KARO čevlje, ker preprečite s suhimi nogami vsako prehlajenje.

Zrtve Jezera krvi in vojske

V severni Sibiriji se nahaja jezero, znano imenom Na jezeru strašnega imena se je odigrala neobičajna tragedija ciganskega plemena, ki se je vračalo z voličke gostije pri sosedih.

Nad 400 ljudi se je vozilo na 65 saneh s svatovščine, ki jo je slavilo sorodno plemo, proti domu. Karavana je zavozila na zamrznjeno površino jezera, ki se je zdelo prehodno kot običajno in pot preko jezera je bila najkrajša. Preko noči pa je mrz odnehal in jug je prevladoval. Led se je pričel tajati in ni mogel zdržati težkega bremena. Čeprav so bili cigani opozorjeni, da naj v noči ne gredo preko jezera, so vendar smelo nadaljevali pohod čez zmrznjeno gladino, ki je bila rdečkaste barve. Niso se strašili opozoril niti strašnega pogleda na rdečkasto jezero, o katerem so med ljudstvom razširjene najrazličnejše govornice in razna praznovanja.

Ker je voda v jezeru rdečkaste barve, domneva narod, da globine tajinstvenih voda žejajo po krvi. Druga bajka zopet pripoveduje, da se jezero rdeči radi številnih vojsk in revolucij, v katerih so Rusi prelili mnogo krvi. Ljudska domišljija je zlasti za časa rusko-japonske

in svetovne vojne, kakor tudi ob revoluciji ugotavljala temnejše nijanse rdečih barvil.

Cigani se vendar niso dali plašiti in so, zlasti ker so po isti poti tudi odšli v svate, smelo zavozili na zaledenelo površino. Toda krvoločno jezero je hotelo novih žrtev.

Ko so prve sani zdrsele po gladini, ni bilo opaziti nikake nevarnosti. Šele, ko so se približale sredini, je bilo slišati v gladki podlagi sumljivo pokanje in škripanje. Nenačoma je ob strašnem kriku temna globina požrla prve sani. Led se je razmahnil in voda se je v temi zabavala s prvimi žrtvami. Naslednja vozila pijanih svatov, ki so bili še vedno svatovsko razpoloženi, so se breznu približevala prepevaje in smeje. Kaj se dogaja, so svatje opazili šele v trenutku, ko se je tudi pod njimi razmahnil led in se je udala trda skorja. Šele zadnji pari so opazili strašno situacijo in se skušali rešiti, toda razpoke so se naglo širile in v naslednjem trenutku je tudi njih pogoltnilo valovje Jezera krvi in vojske.

Kmetje, ki so na nasprotnem bregu pričakovali svojce, pa so morali brez moči prisluškovati obupnim klicem in prošnjam potapljaajočih...

Zakaj levi niso požrli preroka Daniela

V Ameriki, zemlji najdoslednejšega materializma in brezobzirnega egoizma, se je začela sedaj tudi posebna vrsta duševnosti. Precej tega duševnega udejstvovanja pa predstavlja pravo grotesko in nosi tudi znake popolne degeneracije. Vzemimo za primer družbo »World Christian Fundamentals Association«. Člani te družbe so si vzeli za nalogo, da propagirajo z vsemi sredstvi popolno vero v sveto pismo, to se pravi, da zahtevajo od ljudi, naj vsako besedo vzamejo za res, kakor je pisana ter naj — bogvaruj — ne mislijo, da bi mogle biti v bibliji kake prisposode. Profesor Wilson, ki razlaga stari testament, prireja javne shode, kjer razklada n. pr. zakaj levi niso požrli preroka Danijela. Pravi, da imajo levi, kakor vse živali, stud pred gotovim vonjem in Danijel, ki se je v zverinjaku gotovo potil, je v svojo srečo imel duh, ki je bil zverinam zopern. Drugod razlaga profesor na dolgo in široko dogodivščino preroka Jonasa, katerega je velika riba najprej požrla, potem pa zopet čilega in zdravega izbljuvala. »V Jonasovi dobi« — pravi profesor — »so bile gotovo velike predzgodovinske ribe z dovolj velikimi požiralniki in želodci«. Fundamentalisti so pripravljani tudi na pravo križarsko vojno proti vsem onim, ki odvrtaajo ljudi od »čiste vere«, kakor je bil n. pr. učitelj, radi katerega se je Amerika proslavila s svojim opčijim procesom. Čistoverniki imajo pa doslej uspehe le v petih državah Unije. V Newyorku in Pensilvaniji pa imajo nasprotnike, ki jih na vso moč zasmehujejo. Proti tem nevernikom so fundamentalisti organizirali velikansko agitacijo s časopisi, letaki, brošurami in shodi. Taka agitacija stane seveda mnogo denarja, najdejo se pa v najbolj zakrknjenem spekulativnem svetu ljudje, ki dajejo za vse to velike svote na razpolago.

Društvo narodov o trgovini z dekleti

Poročilo posebne komisije Društva narodov o svetovni trgovini z dekleti obsega v celoti 240 tiskanih strani. V splošnem smo o tem poročilu že pisali, sedaj pa naj sledijo še nekatere podrobnosti: Poročilo natančno opisuje promet zločinske trgovine. Sliši se čudno, komisija pa trdi z vso gotovostjo, da agenti odvedejo največ svojih žrtev iz Francije in sicer iz Pariza in drugih velikih mest. Zrtve so v prvi vrsti revna dekleta, vavjenke in delavke, ki životarijo brez nadzorstva in ki ne vzbujajo dosti pozornosti, če naenkrat izginejo iz svoje okolice. Drugo mesto v trgovini z dekleti zavzemata Rumunija in Poljska. V Čerovicah imajo trgovci z dekleti svojo

veliko postojanko. Največ žrtev se pa proda v Braziliji — v Buenos Aires, kjer je 585 javnih hiš z nad 10.000 prostitutkami, od katerih je 75% iz inozemstva dovedenih žrtev. Drugo veliko tržišče te najstranotnejše trgovine je Rio de Janeiro, potem pa pridejo nekatera mesta v Egiptu in to predvsem v dobi tujske sezone. Ob sklepu pa omenja poročilo krivične socialne razmere, ki vsepovsod v marsičem podpirajo zločinsko trgovino. Celo Ženeva — sedež Lige narodov — vzorno civilizirano mesto z najmodernejšo upravo in policijo, ne dela izjeme.

Poročilo navaja v primer službene pogodbe, ki jih imajo uslužbenke raznih — tudi prvovrstnih zabavišč. Dekle dobi na dan po pet frankov, v pogodbi pa stoji izrecno, da se podvrže vsaki službi in delu.

Usoda braziljskih raziskovalcev.

Ze leta 1924. so odšli v braziljske pragozdove polkovnik Fawcett, njegov sin Jack in ameriški raziskovalec Raleigh Rimella. Vsi trije so bili člani ekspedicije kraljevskega geografskega društva v Londonu, ki so iz znanstvenih razlogov odpotovali v neznano deželo, polno nevarnosti in negotovosti. V maju leta 1925 je prišel med njihove svojce poslednji glas o smelih učenjakih. Njih usoda je vzbudila veliko zanimanje in splošno potrptost v Angliji in Ameriki. Južnoameriški raziskovalec Dyott je s pomožno ekspedicijo krenil iz Rio de Janeira za pogrešanci in bo skušal izslediti njih sled in usodo, ki jih je zadejal pri delu za človeštvo. Dyott je mnenja, da so pragozdovi med rekama Tapajoz in Xingu največja neraziskana in neznana področja zemeljske oble, razen polarnih krajev. Dyott domneva, da sta Jack in Rimella mrtva, dočim je Fawcett živ, toda ogromni napori so ga dočela zlomili fizično in duševno.

28 milijonov motornih vozil

je bilo na našem planetu koncem leta 1927, med temi 1.726.000 motornih koles. Tako ugotavlja sijajna statistika avtomobilske sekcije trgovinskega ministva Združenih držav ameriških. Res občudovanja vredni so ameriški uradi, ki vodijo tako točno evidenco o celem svetu, med tem ko pri nas ne izveš niti, koliko vozil ima ena ali druga oblast, kaj šele cela država! Pa poglejmo zato ameriško statistiko, ki se ozira na 27 držav. Glede uporabe motornih koles je na prvem mestu Velika Britanija s številko 630.000, na drugem Nemčija (267.000), potem Francija, Združene države Italija, Nizozemska! Nova Zelandija itd. Na enajstem mestu je Avstrija, na štirinajstem ČSR, na devetnajstem Rusija, na predzadnjem mestu (26) statistike Jugoslavija in na poslednjem Portugalska.

Petr Dančik:

Bratstvo - moralna sila Sokolstva

Sokolstvo je v resnici danes edina organizacija, ki je znala spojiti na osnovi enakosti, svobode in bratstva k skupnemu smotru, telesni, duševni in moralni vzgoji odraslega človeka, vse stanove naroda v enotno celoto. V tem temelji tudi njegova velikost in sila. Enakost in bratstvo, ti moralni sili Sokolstva, onemogočata, da bi se mogli vtihočepiti v sokolske ustroje razdirajoči in ničevi življenji z upanjem, da jim uspejo njihovi razkrojevalni nameni.

Tako se ravna Sokolstvo od dob Tyrševih in Fügnerjevih po teh demokratiških načelih ter se trudi biti društvo složnih bratov, nerazdvojenih niti po političnih niti po verskih nazorih: bogati je brat onega, kateremu je bilo po usodi prisojeno manj; kdor dela z duševnimi močmi v korist Domovine, je iskren brat Sokola, katerega dlani dičijo žulji poštenega dela.

V čem se kaže sokolsko bratstvo? Morda v tikanju? Nikdar, to bi bilo premalo. Naše bratstvo ima in mora imeti globlji pomen; kazati se mora v vzajemni in pravi ljubezni z dejanjem in činom, ne le z besedo. Beseda »ti« le zunanja oblika prave bratske ljubezni, ki se skriva v srcu pojavi ob času nujne potrebe, da teži brata v težkem življenjskem boju in mu po možnosti pomaga. Ta prava bratska ljubezen, javljajoča se v podpori in olajševanju težkih življenjskih trenutkov, pa se ne udeležuje samo v telovadnici, nego se iz njenih prostorov širi tudi dalje v zasebno življenje. Bratski ljubezni ni nič težko; ona ne dovoljuje, da bi brat žalil brata z zlo besedo ali obrečovanjem, da bi bil nanj jezen ali da bi skrival v svoji notranjosti zavist in gnev napram njemu. Bratska ljubezen tudi ne dovoljuje, da bi brat mirno gledal, kako njegov sodelavec pri skupnem delu puzi po poševni ploskvi, po nagnjeni ravnini v globino slabih navad, nečistosti in greha, kako pada v nevarnost duše, v nevarnost telesa. Bratstvo mu ukazuje, da na napačni poti nabajajočega sodruža opomni, opozori, odvrne od zla in zopet privede na pravo pot. Kajti bratstvo ne obstoji v tem, da ne bi videli napak, nego da jih iznesemo na bratski način, brez karanja brez poniževanja.

Dober brat, ki goji v svoji duši bratsko ljubezen kakor zemlja v svoji skorji dragulj, omejuje samega sebe na korist drugih, se zavzema za njihove pravice, se ne povzuje in ne dela na to, da bi se okoristil na račun drugih. Pravo bratsko udejstvovanje, kaže se na zunaj v tikanju, se dokazuje z dostojnim, vljudnim in taktičnim vedenjem. Pravo bratstvo tudi ne izključuje spoštovanja starosti, naobrazbe, inteligence in dostojanstva. Zato se mlajši brat vedno ukloni sivim lasem in izkušenosti starejšega brata, mlajša sestra ne počaka na pozdrav starejše, zaslužne sokolske delavke. Tukaj se največje greši: bratstvo, ta važni, sveti dar Sokolstva se netaktno zamenjuje s tovarištvom ter prehaja v neuljudnost in surovost. In potem zapoveduje manj izobražen brat izobraženejšemu, manj moralni moralnejšemu, služabnica gospodinj, prostak generalu, dolžnik upniku, lenuh delavnemu, pijanec treznemu in enakost, bratstvo, svoboda, to vznešeno trozvezdje temeljnih sokolskih načel, se izpremeni po nedostojnosti v ničev življenji v društvu in odvzame vse večselje in vso marljivost njegovih funkcionarjev. Potem se pomešajo pozitivne vrednote z negativnimi, dobro z zlim in ljudstvo je kakor svečenik, dolžnik kakor upnik, kupec kakor prodajalec, služabnik kakor gospod, vajenec kakor vaditelj, nedelaven, zanikrni član kakor zaslužen funkcionar: nikjer ni medsebojnega spoštovanja in rešpektja pred vsjimi vrednotami življenja.

Pravi, z bratskim duhom prežet Sokol širi svoje bratstvo tudi izven mej društva, vidi brata v vsakem svojem bližnjem ter mu pomaga po svojih močeh odstranjevati vse neprijetne zapreke, nastopajoče na njegovi življenjski cesti. Svoje Sokolstvo ljubi, toda radi tega ni treba,

Sokolstvo

da bi črtil pripadnika druge telovadne organizacije, Sokolstvo mu je drago iz po zitivnih razlogov, a napram protivnikom in članom nasprotnih taborov se pokazuje vedno bolj človeški, boljši, popolnejši.

Da bi bratstvo v Sok. društvih ne ostajalo le prazna beseda, ga je treba v nomer uvajati v življenje z dejstvi in čini; ni ga treba le poznati, si ga biti svest, nego ga v glavnem izvajati v praksi ter mu pripravljati ugodne pogoje, pod katerimi bi prospevalo. Kakor potrebuje seme, da vzklije, ugodnih pogojev, vlage, toplote, solnca, tako ostaja na ledinah v notranjosti bratov mnogo semena nezklilega, ako mu je manjkalo do zadostnosti ugodnih podnetov, pogojev: dobrote, resnicoljubnosti, ljubezni in lepote. V sokolski družini je treba izoblikovati za notranje ugodne pogoje vzore bratstva, ki bi naj ozarjali bratsko ovzdušje in izpodbujali ostale k posnemanju, kajti ne bratstvo, dobrota, pravicoljubnost, ljubezen, ampak konkretni dobri, pravicoljubni, ljubeznivi in bratski bratje učinkujejo sugestivno na ostalo članstvo in sokolsko občestvo ter ga vzpodbujajo z vzgledom k posnemanju.

Morda se preveč govorimo v sokolskih družinah o bratstvu, morda ga bolj spoštujemo nego praktikuemo. Manjka nam vaje v bratstvu, vzgoja v bratstvu. Zato prirejamo kurze bratstva, da bi se vživeli vanj. Bratstva se ni mogoče naučiti po metodi predavanj, nego po metodi laboratorijski, bratstvo je vrednota, ki se ne da naučiti iz moralnega slovarja, vanj se je treba vživeti z neprestano prakso. Stvorimo zato krog sebe stalni milje ljubezni, kajti le v bratskem miljeju se more razviti pravo bratstvo.

Bratstvo vznikaja zopet le iz bratstva, tako kakor vznikajo vrednote zopet iz vrednot, sile se pridobivajo zopet le iz sil. Naloga Sokolstva je vzgojiti ne le lepo telo, nego napraviti tudi iz priproste, »divje«, neizobražene duše plemenito, fino, razumno. In plemenita duša, napolnjena z najvišjimi vrednotami življenja, s pravičnostjo, lepoto, bratstvom in ljubeznijo je kakor panj napolnjen s sladkim medom. Vedno bo vabila k sebi lačne človeške čebele ter jih z vzgledom vzpodbujala k posnemanju.

(Po »Vestniku tešinske sok. ž. Jana Čapka«, priredil M. K.).

Članski sestanek,

na katerem se bodo določile kandidature za nedeljski občni zbor, se bo vršil v četrtek, dne 19. t. m. ob 8. uri zvečer v mali dvorani Narodnega doma.

Redni letni občni zbor

sokolskega društva v Mariboru bo v nedeljo, dne 22. t. m. ob pol 9. dopoldne v mali dvorani Narodnega doma. Ker bo moral letošnji občni zbor obravnavati važna vprašanja glede posameznih društvenih odsekov, je dolžnost slehernega člana, da pride na zbor, ter tam po svojih močeh sodeluje. Ako bodo vsi izvršili svojo dolžnost, ne bo treba kritiziranja med poslovnim letom. Odbor.

Radio hitrejši posredovalec kot zrak.

Pariški fiziki so nedavno obravnavali zanimivo vprašanje: kdo sliši prvi izvajanja kakega koncertnega komada? Tisti, ki je v koncertni dvorani ali oni, ki ga poslušajo s pomočjo radio aparata. — Naravnije bi se zdelo človeku, da zaznava glasove najprej oseba v koncertni dvorani, kasneje pa radio-poslušalec, ki je odaljen od instrumentov vsaj 800 km. Izkazalo pa se je, da je narobe. Poslušalec v dvorani je od orkestra in odra v večjih gledališčih oddaljen vsaj 50 m in glas potrebuje do njega 0.14 sekunde, kajti širi se s hitrostjo 330 m na sekundo. Mikrofon pa, ki posreduje prenos glasovnih treslajev k radio-poslušalcu, je odaljen od zvočnih učinkov le neznatno in takoj prenaša potom radiofonski naprav vse glasove v daljavo. Ker pa Hertzovi valovi, ki prenašajo zvok po radiu, potujejo z brzino 300.000 km v sekundi, jih poslušalec ob megafonu zaznava poprej kot poslušalec v orkestralni dvorani. Poslušalec oddaljen 800 km od kraja prireditve, zasliši posamezne zvoke v 0.03 sekunde, vsekakor poprej kot obiskovalci koncerta

Iz študijske knjižnice v Mariboru

Priobčuje Janko Glaser.

X.

Abramič M.: Poetovio. Ptuj 1925. (935.)
Beltrag, Ein, zur Chronik des Marktes Luttenberg. Marburg 1899. (1019.)

Felsner J.: Pettau und seine Umgebung. Pettau 1895. (983.)

Fischbach O.: Römische Lampen aus Poetovio im Besitze des steiermärk. Landesmuseums »Joanneum«. Graz 1896. (259.)

[Henn C. F.]: Der Sauerbrunnen zu Radein bei Radkersburg in Steiermark. Wien 1874. (1093.)

H[ofrichter] J. K.: Die Privilegien der k. k. landesfürstl. Stadt Radkersburg in Untersteier. Radkersburg 1842. (981.)

— : Luttenberg in Untersteier. Graz 1850. (178.)

Höhn J.: Bad Radein in Steiermark u. seine Quellen. Wien 1914. (890—101.)

— : Ein versteckter Erdenwinkel [= Bad Radein]. Wien 1911. (175.)

Kovačič F.: Dominikanski samostan v Ptuj. Maribor 1914. (214.)

— : Ljutomer. Maribor 1925. (674.)

— : Trg Središče. Maribor 1910. (230.)

Leid, Deutsches, in Radkersburg. (Radkersburg 1920.) (II 562.)

Pajek J.: Die Haupt- u. Stadtpfarrkirche St. Georg in Pettau u. die Besitznahme derselben durch Propst Josef Fleck, Marburg 1898. (115.)

Premierstein A. v.: Ein »Luchtäfelchen mit Liebeszauber aus Poetovio. (Wien) 1905. (II 309.)

Raisp F.: Pettau, Steiermarks älteste Stadt, u. ihre Umgebung. Graz 1858. (932.)

Rak A.: Römische Funde aus Poetovio. (Wien) 1911. (II 315.)

— : Römische Grabsteine aus Poetovio. (Wien) 1909. (II 314.)

Rakuša F.: Domoznanstvo ormoškega okraja. Maribor 1886. (954.)

Schwach K.: Der Verrat des Bischofs Valens von Pettau und die Zerstörung dieser Stadt i. J. 390. (Graz 1912.) (207.)

Skrabar V.: Das frühmittelalterliche Gräberfeld auf Schlus Oberpettau. Graz 1910. (342.)

— : Denkmäler des Larenkultus aus Poetovio. (Wien) 1919. (II 313.)

— : Die römische Draubrücke bei Pettau. (Wien 1914.) (II 312.)

— : Frühmittelalterliche Gräberfunde in Unterhaidin bei Pettau. Wien 1912. (II 310.)

Wigand K.: Die Nutrices Augustae von Poetovio. (Wien) 1915. (II 311.)

Hans Dominik:

Oblast treh

Poročilo drugega distriktnega komisarja na višjega komisarja, da je tolpa domačih roparjev ugrabila inžinierja Bursfelda. Poročila o mobilizaciji vojaških oddelkov. Ekspedicija v svrhu osvoboditve ugrabljenca. Poleg tega poročila, da je Bursfeldova hišica ob priliki napada pogorela do tal. Nadalje poročilo, da je vojaštvo Bursfelda osvobodilo in ga spravilo na bojno križarko »Alkyon«, da pa njegove soproge in otroka ni bilo najti. Do tod so bili dogodki svojčas spisani v vseh sočasnikih časopisih. Angleška vlada je izdala v časopisnih poročilih vlogo osvoboditelja in nič ni izdajalo, da je bil ves napad naročen. Potem pa so spisi zavzeli resnejše lice in niso bili več namenjeni javnosti.

Prevedba Bursfelda v Tower. Njegovo prvo zaslišanje o njegovi iznajdbi. Njegova odklonitev vsake izjave. Ponovna zaslišanja tekom naslednjih štirih tednov. Vedno isti negativni rezultat.

Nato zadnji spis v aktu. Poročilo, da so našli Gerharda Bursfelda v petem tednu njegovega ujetništva mrtvega v njegovi celici. Po mnenju uradnočnega zdravnika ga je zadela srčna kap.

Dr. Glossin se je oddalnil. Kamen tridesetletne preteklosti se mu je odvalil od srca. Gerhard Bursfeld je mrtev. — Umril je, ne da bi angleška vlada sploh kaj doznala o njegovi skrivnosti.

Dr. Glossin je skušal obrati v svojem spominu ono malo, kar mu je svojčas uspelo izvabiti iz svojega prijatelja:

Trditve, da je teoretično možno, koncentrirati na enem kraju proizvajano energijo brez grotne zveze na drugem, poljubno oddaljenem kraju. Majhen poskus, pri katerem je eksplodirala petsto metrov oddaljena dinamična patrona, ko je Bursfeld napravil nekaj manevrov s svojim aparatom. Odločna odklonitev vsake nadaljne izjave s strani prijatelja.

Dvoje besed je razjedalo doktorjeve možgane. »Telenergetična koncentracija«. Oershard Bursfeld je rabil te dve besedi. Prišel je na sled skrivnosti, katere povest bi zagotovila posedujoči ji državi svetovno gospodstvo. S tem sredstvom bi se dalo vsako skladišče eksplozivnih snovi iz poljubne daljave pogrnati v zrak. Naboj v puški posameznega vojnika bi prav tako eksplodiral kot ogromne granate v žrelih težkih trdnjaviških in ladijskih topov.

Velik, rumen ovoj je zaključil akt. — Vseboval je ono malo papirjev, ki so jih našli pri mrliču. Njegov potni list in nje-

gove s svinčnikom pisane zapiske. Ko je zagledal dr. Glossin tako poznanu mu pisavo, se je zdržnil. Kratki službeni zapiski o delu v Mezopotamiji. Odlonki o napadu in ugrabljenju. Nato žaloigra v Towerju. Prazen papir zapisnika je bil s tem porabljen in Gerhard Bursfeld je svoje zadnje beležke napisal med tiskane vrstice koledarja v nemščini. Tako so najbrže ušle pozornosti njegovih mučiteljev.

»Četrtek, 13. maja. Zanesljiva vest, da sta Rokaja in Silvester mrtva.«

»Sobota, 15. maja. Poskušajo, da bi mi iztrgali mojo skrivnost s pomočjo hipnoze.«

»Nedelja, 16. maja. Danes ponoči sem v spanju govoril. — Čas je, da napravim konec. Vseeno jim bom ušel. Samo majhen zračni mehurček poženem v žilo dovodnico in svoboden bom... Še danes, predno se zmrachi. Rokaja... Silvester... zopet se vidimo.«

S tem so se zapiski končali.

Dr. Glossin je razmišljal. Ujetniku so pazniki gotovo odvzeli vsak nevarni predmet. Tgda mož, kot je bil Gerhard Bursfeld je gotovo našel še sto možnosti, da si načne žilo dovodnico in požene vanjo malenkostno količino zraka. Srčna kap, ki jo je uradni zdravnik v svojem poročilu navedel kot vzrok smrti, je bila s tem za dr. Glossina popolnoma pojasnjena.

»Danes ponoči sem v spanju govoril. Edino te besede so ga navdajale z bojaznijo. Gerharda Bursfelda je bilo težko

hipnotizirati, on ni bil dober medij. Najbrže je začutil hipnotični vpliv... začutil ga med spanjem, se mu instinktivno postavil po robu in se vsled tega zbudil. Najbrže je bilo tako. Doktor Glossin si je skušal vbiti v glavo, da je bilo v resnici tako. Toda lahek dvom je kljub temu ostal.

Vstopil je lord Maitland, da pogleda po svojem gostu.

»Ali ste našli vse, kar ste iskali?«

»Uvidel sem, da je bil moj takratni trud, napraviti angleški vladi uslugo, zaman... Žalibog. Svet bi imel danes drugačno lice, če bi se nam bilo posrečilo. Gerhard Bursfeld je posedoval sredstvo, s katerim bi mogel dvigniti svet s tečajev. Vzel je skrivnost s seboj v grob.«

Dr. Glossin je govoril počasi in skrivoma ostro opazoval vsako potezo na lordovem obrazu. Toda Maitlandove poteze niso pokazale nobene izpremembe. —

»Tudi jaz sem že pregledoval ta stari spis. Naša vlada si je takrat s tem slučajem prizadejala mnogo truda. Kot vidite, popolnoma zaman. Saj se večkrat najdejo ljudje, ki si domišljujejo, da so iznašli bogsigavedi kaj. Po mojem mnenju bi ubogega norca prav mirno lahko pustili pri njegovih železničnih gradnjah. Vsekakor pa me veseli, da sem vam bil lahko v tej zadevi na uslugo. Če imate še kake nadaljne želje, mi jih izvolite samo sporočiti.«

Dalje prihodnjč.

Mali oglasi ki služijo v poročevalne in socialne namene občinstva: vsaka beseda 30 p, najmanjši znesek Din 5.—

Mali oglasi

Zenitva, dopisovanje in oglaševanje ali reklamiranje: vsaka beseda 50 p, najmanjši znesek Din 10.—

Velika zaloga kuhinjske posode.

Vsaki gospodinjci znano prvovrstno posodo znamke »Herkules«, la. aluminijevo, litoželezno, postekleno, tehtnice, ribeže, sita, deske za testo, valjarje, likalnice, razne oblike za pecivo, kuttie za špece-rilo in dišave, kotličke in šibe za sneg, solnike, mlečne kangle, cedila, vedrice, umivalnike, vrve, stiskalnice za ocvirke in krompir, samovare »Phobus« in druge vrste, skafe, lonce za kuhanje perila in perilnice, jedilno orodje in žlice vseh vrst, jedilne servise iz porcelana, krož-nike iz porcelana in kamenine, umivalne garniture in vse vrste steklene robe. — Albert Vicel, Maribor, Glavni trg št. 5. —

17 letna deklica

z II. razr. mešč. šole in izvežbana v strojepisu želi primerne službe kot začelnica v Mariboru. Nastopi takoj. — Ponudbe na upravo lista pod »Marljiva«. 132

Galoše

avtoplašče, zračnice itd. popravlja po najnovejšem ameriki. sistemu brzo in poceni Vulkanizacijska delavnica Dolenc, Tattenbachova 14 pri Narodnem Domu. 33

Iščem 1—2 sobno stanovanje za 2 osebi. Plačam v naprej. Naslov se izve v upravi lista. 134

30 praznih zabojev na prodaj à Din 5.—, Vetrinjska 3, gostilna. 131

Spominjajte se CMD!

Zalostni m. roem naznanjamo soradnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je naša nepozabna soproga, mati itd., gospa

Ivana Žlender, roj. Pirnat

dne 17. tm, ob 14. uri po dolgi teški bolezni v 50 letu starosti mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb drage pokojne se bo vršil dne 18. tm, ob 16. uri na mestnem pokopališču v Pobrežju.

Sv. maša zadušnica se bo brala v petek 19. tm v Magdalenski cerkvi. 130

MARIBOR, dne 18. januarja 1928.

Zalujoči ostali

Pisarniške potrebščine Taft-svila

najboljše kvalitete kupite e pr 1125

Zlati Brišnik, Maribor, Slovenska ul. 11

Vse tiskovine po naročilu.

Zahtevajte povsod „Večernik“!

J. Trpinu, Maribor

Glavni trg 17

20a

Glavni trg 17

Zgodovinski roman

„Serenissima“

ki se vrši v Benetkah in je pisan s pr povednim razkošjem Sienci-ewiczewih povesti, bo vse leto izhajal v mesečniku

„Ljubljanski Zvon 1928“

Ljubljanski Zvon, ki velja za celo leto 120 Din, za pol leta 60 Din, za četrt leta 30 Din, za inozemstvo 150 Din, se naroča v

Knjigarni Tiskovne zadruga, podružnica v Mariboru, Aleksandrova cesta 13

Najlepše in najbolj opremljene nemške revije, kakor:

Die Dame

Elegante Welt

Die Koralle

Scherl's Magazin

Uhu

Sport und Sonne

Die Woche

Die Gartenlaube itd. v

Knjigarni Tiskovne zadruga v Mariboru na Aleksandrovi cesti št. 13